

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพอนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยื่นคำร้องและเพิ่มเติมคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑ ต่อมาเมื่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ มีผลให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงสามครั้ง หนังสือทั้งสามฉบับดังกล่าวมีกริยาของผู้ถูกร้องรับไว้แทนและน่าเชื่อว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วแต่ผู้ถูกร้องไม่ได้มายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีแต่อย่างใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ประชุมและมีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี

LIRT

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กับห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง

ผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ สรุปว่า ในการประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ถูกร้อง ประสบปัญหาทางการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหนี้สินหลายอย่าง อาทิเช่น เป็นหนี้เอกชนและเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงหรือนำโฉนดที่ดินของมารดาไปจำนองเพื่อนำเงินมาใช้ในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งมีหนี้ค้างชำระกับกรมสรรพากรเป็นเงิน ๑,๕๘๕,๗๖๕.๓๖ บาท และถูกคำสั่งอายัดทรัพย์สินจากจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งหนี้ต่างๆ มิได้ทำสัญญาหรือเอกสารใดๆ ไว้เป็นหลักฐาน จึงทำให้ไม่ทราบว่าจะกรอกรายการลงในแบบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอย่างไร และหากทำไปก็เกรงว่าจะเป็นการปกปิด หรือแจ้งเท็จต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ถูกถอดตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรณกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวหลังพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปีแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ถูกร้องว่าไม่ทราบว่าจะกรอกแบบรายการอย่างไร เนื่องจากไม่มีหลักฐานหรือเอกสารเกี่ยวกับหนี้สิน และไม่มีทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตน เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวไม่อาจยกมาเป็นข้อปัดให้พ้นผิดไปได้ เพราะเป็นหน้าที่โดยรัฐธรรมนูญที่ผู้ถูกร้องต้องชวนขวยดำเนินการให้มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้ถูกร้องหาได้กระทำไม่ จึงฟังว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปีตามคำร้องของผู้ร้อง

อาศัยเหตุดังได้พิจารณา จึ่งวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ อันเป็นวันที่นายอดุลย์ วงษ์พานิช พ้นจากตำแหน่ง เป็นต้นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายจिरะ บุญพจนสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ